

**Vereniging Vrienden van Vlietland,
Vogelwerkgroep Vlietland,
Werkgroep Milieubeheer Leiden,
Beheerscommissie Vogelplas Starrevaart,**
(organisaties die zitting hadden in de Klankbordgroep Herinrichting Meeslouwerplas)

p.a. Oostvlietweg 49, 2266 GN Leidschendam.

AANTEKENEN!

Leidschendam-Voorburg/Voorschoten, woensdag 31 juli 2019.

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
Postbus 90602, 2509 LP Den Haag.

Betreft: de plannen van de provincie en Staatsbosbeheer voor grootschalige bomenkap in Vlietland over anderhalve maand
(“Maatregelen bos 2019 n.a.v. boomveiligheidscontrole BTL” Provinciaal Recreatiegebied Vlietland)

Geacht college!

Overvallen door plannen voor grootschalige bomenkap in Vlietland

Op 17 juli jl. werden onze organisaties, en ook andere bij Vlietland betrokken organisaties en omwonenden van Vlietland door de provincie Zuid-Holland en Staatsbosbeheer - zonder enig overleg vooraf en een paar dagen voor de zomervakantie - overvallen door plannen voor grootschalige bomenkap in Vlietland dit jaar. Op zo'n dertien plekken zullen stukken bos in hun geheel worden gekapt, met als motief de veiligheid van bezoekers.

De omwonenden van Vlietland werden per brief geïnformeerd over de plannen en onze organisaties in een speciale bijeenkomst. Al bij het begin van de bijeenkomst maakte de provincie duidelijk, dat er haast bij was, dat daarom alles wat nodig was om de bomenkap dit jaar uit te voeren al geregeld was, dat er een brief voor de bewoners en een persbericht klaarlag en dat de noodzaak van de plannen niet ter discussie stond. Kortom: voldongen feiten dus.

Waarom geen overleg?!

Het is onduidelijk waar al die haast voor nodig was en waarom er geen overleg gevoerd kon worden. Staatsbosbeheer heeft het bos in Vlietland vorig jaar (in 2018) immers al geïnspecteerd en toen ook al geconstateerd dat er veel zieke en dode bomen stonden. Staatsbosbeheer vond toen, dat bomen moesten worden gekapt om de afsluiting van heel Vlietland te voorkomen (!). De vraag is of er nu al sprake is van gevaarlijke situaties. Die vraag wordt op de website van Staatsbosbeheer ¹ merkwaardig genoeg als volgt beantwoord: *“Nee, op dit moment is het gebied veilig. Het bos wordt goed gemonitord door de boswachters”*².

Blijft de vraag waarom alle betrokkenen pas half juli en niet eerder werden geïnformeerd over deze enorme ingrepen in hun leefomgeving; het advies waarop de plannen zijn gebaseerd dateert immers al van half april van dit jaar ³. Waarom is er toen geen overleg met ons geweest, zoals vorig jaar en begin dit jaar over soortgelijke aangelegenheden⁴?

Voordat we verder gaan willen we graag benadrukken, dat wij niet betwisten dat er in Vlietland wat de bomen betreft (al jaren) gevaarlijke situaties bestaan en dat wij ook niet betwisten dat daar wat aan gedaan moet worden. Het gaat ons om de manier waarop de nodig geachte maatregelen worden uitgevoerd; en het gaat ons ook om de veiligheid, maar ook om de andere belangen waarmee rekening moet worden gehouden en om het betrekken van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties bij de totstandkoming van dit soort ingrijpende plannen.

Waarom geen rekening gehouden met andere belangen?

Ernstig is, dat Staatsbosbeheer kennelijk wel beseft dat het kappen van bomen een ingrijpende maatregel is voor omwonenden en recreanten, maar het verder laat bij die constatering. Ook in de brief aan omwonenden verantwoordt Staatsbosbeheer niet of en - zo ja - hoe met hun belangen rekening is of zal worden gehouden. In die brief staat slechts: *“Uw uitzicht verandert en het duurt even ^{sic!} voordat er weer een volwaardig bos staat. Daarom vinden wij het belangrijk dat u hier goed over geïnformeerd wordt”*.

¹ <https://www.staatsbosbeheer.nl/over-staatsbosbeheer/projecten/vlietland-boswerkzaamheden>

² Die tekst staat op dit moment nog steeds op de SBB-website ondanks ons commentaar dat dat misschien toch wel een al te rooskleurige voorstelling van zaken is.

³ BTL Bomendienst B.V.. **Boomveiligheidscontrole bosvakken Vlietland**. Projectnummer 728190061. Kenmerk BD19036. Status Definitief. Datum 15-04-2019.

⁴ Vorig jaar heeft Staatsbosbeheer wel gebruik gemaakt van de deskundigheid in onze organisaties waar het om essentaksterfte gaat. Staatsbosbeheer was toen van plan alle door die ziekte aangetaste essen langs de Rietpolderweg (ook uit kostenoverwegingen) in één keer om te zagen. In goed overleg met onze organisaties heeft Staatsbosbeheer daar toen van afgezien en wordt sindsdien jaarlijks bij de meeste essen langs de Rietpolderweg een onderhoudsnoei toegepast. De vraag is dus waarom er nu geen overleg mogelijk was.

In februari van dit jaar is er ook vruchtbaar overleg geweest tussen o.m. onze organisaties en de provincie Zuid-Holland over de uitvoering van de halverwege 2018 door Provinciale Staten aangenomen Motie 811 “Natuurimpuls Meeslouwerplas en Vlietland” (de motie Paymans), waarin Gedeputeerde Staten werd verzocht om een “extra Kwaliteitsimpuls” voor Vlietland in de vorm van meer bomen, bosschages en struweel voor een bedrag van € 300.000,-. In dit overleg werden we het eens over concrete aanpassingen in het beplantingsplan. De vraag is dus waarom er nu over de kapplannen geen overleg mogelijk was.

Dat is een ongepast vrijblijvende opstelling voor een organisatie die met ons geld onze leefomgeving beheert, want vooral tussen de plas en de Vliet (tegenover de wijk Starrenburg in Voorschoten) worden op veel plekken alle bomen gekapt. En het gaat de omwonenden natuurlijk niet alleen om het uitzicht, maar bijvoorbeeld ook om een antwoord op de vraag in welke mate het verkeerslawaaï van de A4, dat al is toegenomen door de recente grootschalige bomenkap langs de A4, mogelijk nog verder zal toenemen en hoe dat (bijvoorbeeld door de bomenkap langs de Vliet te faseren) voorkomen of verminderd kan worden.

Het gaat de omwonenden er ook om, dat er tussen de A4 en hun woningen nú (opnieuw) massale bomenkap gaat plaatsvinden, terwijl nog volstrekt onduidelijk is wanneer de “adequate geluidswerende voorziening” langs de A4 gerealiseerd zal zijn waar Provinciale Staten u in motie 867 “Geluidbeperkende maatregelen” unaniem om gevraagd hebben.

Ook hebben we nergens verantwoord gezien welke natuurwaarden tijdelijk of blijvend zullen afnemen of verdwijnen door het kappen van zoveel bos in een paar weken. Uit niets blijkt, dat eventuele natuurschade de nodige aandacht heeft gekregen bij de kapplannen. Waarschijnlijk hebben kostenoverwegingen een doorslaggevende rol gespeeld bij de keuze deze grootschalige bomenkap in één jaar te uit te voeren. Voor de betrekkelijk zachte bosbodem in Vlietland valt echter te vrezen als bomen en takken met een kraan en uitrijcombinaties uit de vakken worden gehaald, zoals kennelijk de bedoeling is.

Waarom alle bomenkap in één keer?

Nergens wordt verantwoord waarom alle bomenkap in één keer moet plaatsvinden. Het BTL-advies zegt daar niets over. In het Leidsch Dagblad van 19 juli jl. staat, dat de populieren intussen al zo oud zijn dat er soms hele dikke takken van af beginnen te breken die op een recreant zouden kunnen vallen en dat de provincie “*de mogelijke gevolgen daarvan (...) niet voor haar rekening (wil) nemen*”. Voor zover dat het gevolg is van achterstallig onderhoud, beschrijft dat een situatie die intussen al vele jaren bestaat (en geheel te wijten is aan de provincie die het gebied tot voor kort beheerde), maar die situatie vormt op zichzelf nog steeds geen argument om alle bomenkap nu in één keer te laten gebeuren.

Tijdens de hierboven bedoelde bijeenkomst vroeg één van ons of de situatie met dood hout en afbrekende takken in 2018 ook al bestond (toen Staatsbosbeheer al geconstateerd had, dat er veel zieke en dode bomen in Vlietland stonden). Die vraag werd zonder meer bevestigend beantwoord. Toch is dat pas in februari van dit jaar nader onderzocht door BTL en hebben wij in voorgaande jaren geen concrete plannen gezien om al dan niet grootschalige bomenkap in de bosvakken uit te voeren. Dit relativeert toch wel waarom het nodig is alle bomenkap nu plotseling wel in één keer uit te voeren⁵.

Het is al met al onbegrijpelijk waarom de provincie en Staatsbosbeheer hier voor deze verwoestende ‘alles-in-één-keer’-aanpak hebben gekozen. Kennelijk zijn zij zich niet bewust van de uiterst belangrijke functie die Vlietland vervult als één van de zeer schaarse recreatiegebieden in een overigens grotendeels verstedelijkte (en verder verstedelijkende) omgeving en als zodanig dus van groot belang voor het welzijn en de gezondheid van de inwoners van de regio⁶. Een recreatiegebied bovendien, dat in de afgelopen tijd door de aanleg van de Rijnlandroute al heel veel kwaliteitsschade heeft opgelopen. Alle redenen dus voor een verantwoordelijke

⁵ Als de provincie overigens haar zorgen uitspreekt over de veiligheid van de recreant op Vlietland, betreden we helaas meteen het terrein van de ongeloofwaardigheid. Zo hebben wij de provincie bijvoorbeeld al in het begin van de negentiger jaren gewaarschuwd voor de onveilige oevers van de Meeslouwerplas na de zandwinning daar. In de jaren daarna heeft de provincie er bij herhaling blijk van gegeven, dat ze zich bewust is van de te steile onderwatertaluds van de Meeslouwerplas en het gevaar van oeverval (waarbij delen van de oever de plas inglijden). Daarbij heeft de provincie ook meermalen laten weten, dat “de oeverveiligheid voor de Provincie vooropstaat” (2015) of dat “stabilisering van deze oevers (...) een belangrijke prioriteit (is) voor de provincie” (2018). Daar is echter nog steeds niets aan gebeurd.

⁶ De recreatieruimte in deze regio is immers al zorgwekkend klein: inwoners van Leiden hebben gemiddeld 27 m² per persoon beschikbaar om te recreëren, die uit Leiderdorp 35 m², Voorschoten heeft 47 m² p.p. beschikbaar, in Zoeterwoude moeten inwoners het met 38 m² p.p. doen en in Leidschendam - Voorburg met 37 m². (Bron data: CLO 2015)

overheid om daar uiterst voorzichtig mee om te gaan. Dat besef lijkt echter bij de bomenkapplannen voor Vlietland geen enkele rol te hebben gespeeld.

Wel bomenkapplannen, maar een beplantingsplan ontbreekt

In de brief aan de omwonenden laat Staatsbosbeheer hen weten, dat er na het kappen meer soorten nieuwe bomen worden geplant, zodat er bos ontstaat dat minder vatbaar is voor ziekten en plagen, bos dat ook interessanter is voor de diversiteit en de beleving van het recreatiegebied, maar dat het nog wel *“een aantal jaren”* duurt voordat die bomen groot zijn en dat daarom aan de randen struiken zullen worden geplant die zorgen voor een dichte begroeiing waardoor er sneller weer een bosbeeld ontstaat. Daarbij zal het volgens Staatsbosbeheer o.a. gaan om bes dragende soorten die ook weer interessanter zijn voor vogels en insecten.

Dit prachtige toekomstbeeld is vooralsnog onbeoordeelbaar, omdat er nog geen herplantplan/beplantingsplan is en dat dus ook nog niet op zijn merites beoordeeld kan worden. Het is op zijn zachtst gezegd merkwaardig, dat er wel een enorm kapplan ligt, maar niet tegelijkertijd een herplantplan. We gaan ervan uit, dat de provincie en Staatsbosbeheer hun belofte nakomen en met ons wel overleg over het beplantingsplan zullen voeren.

Overleg over beplantingsplan en bomenkapplan hard nodig

Vooraf vanwege wat hier op het spel staat lijkt het ons zaak alsnog zo spoedig mogelijk overleg met onze organisaties te voeren over de kapplannen. Wij zullen daar al onze betrokkenheid en deskundigheid bij inzetten. Vanuit de provincie is er alle reden voor zulk overleg, want zoals ze op haar website onder *“Participatie”* immers laat weten: *“De provincie wil inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zo veel als mogelijk betrekken bij plannen en projecten. Zodat oplossingen voor vraagstukken goed aansluiten bij de belangen van betrokkenen”*. Daaraan zou wat ons betreft moeten worden toegevoegd: *“en optimaal gebruik gemaakt wordt van de deskundigheid van betrokkenen”*.

Zeker bij plannen die zó diep en zó langdurig ingrijpen in de leef- en werkomgeving van zóveel inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties, moet het de provincie toch lukken om die groepen hier zorgvuldig en ruimhartig bij te betrekken. Anders kan ze haar pretenties op het gebied van burgerparticipatie maar beter helemaal laten varen.

Verzoek

Op grond van het bovenstaande verzoeken wij u ruim voordat half september met de kapwerkzaamheden begonnen zou worden met onze organisaties overleg te voeren over alternatieven voor de geplande werkzaamheden, in het bijzonder over de vraag of en - zo ja - hoe de werkzaamheden gefaseerd zouden kunnen worden en welke werkzaamheden - alle belangen in aanmerking genomen - dan dit jaar wel uitgevoerd zouden kunnen worden en welke beter niet.

Zoals hierboven al vermeld, gaan we ervan uit dat de provincie en Staatsbosbeheer hun belofte nakomen en met ons overleg over het beplantingsplan zullen voeren.

Wij verzoeken u ons binnen vier weken na de dagtekening van deze brief schriftelijk te bevestigen dat u ons verzoek inwilligt c.q. instemt met het door ons bedoelde overleg over het bomenkapplan en het beplantingsplan.

Als u binnen deze termijn niet schriftelijk bevestigt ons verzoek in te willigen, zullen wij dat opvatten als een weigering en daar vervolgens naar handelen.

Vanzelfsprekend ook graag bereid tot nadere toelichting op deze brief, met vriendelijke groet namens de Vereniging Vrienden van Vlietland, de Vogelwerkgroep Vlietland, de Werkgroep Milieubeheer Leiden en de Beheerscommissie Vogelplas Starrevaart,

Wim ter Keurs en Ed Krijgsman

CC Provinciale Staten van Zuid-Holland
De raad en B&W van de gemeente Leidschendam-Voorburg
De raad en B&W van de gemeente Voorschoten
Staatsbosbeheer Westvoorden
Het Actiecomité Stop Geluidsoverlast A4